Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

20 päivänä kesäkuuta 2013 *

Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 2005/56/EY — Pääomayhtiöiden rajatylittävät sulautumiset — 16 artiklan 2 kohdan a ja b alakohta — Rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettava yhtiö — Työntekijät, jotka työskentelevät siinä jäsenvaltiossa, jossa yhtiöllä on kotipaikka, tai muissa jäsenvaltioissa — Oikeus osallistumiseen — Oikeudet eivät ole samat

Asiassa C-635/11,

jossa on kyse SEUT 258 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 9.12.2011,

Euroopan komissio, asiamiehinään J. Enegren ja M. van Beek, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään C. Schillemans ja C. Wissels,

vastaajana,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja E. Jarašiūnas sekä tuomarit A. Ó Caoimh ja C. G. Fernlund (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistuinta toteamaan, että Alankomaiden kuningaskunta ei ole noudattanut pääomayhtiöiden rajatylittävistä sulautumisista 26.10.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/56/EY (EUVL L 310, s. 1; jäljempänä fuusiodirektiivi) 16 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kaikkia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka ovat tarpeen, jotta rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavaan yhtiöön, jonka sääntömääräinen kotipaikka on Alankomaissa, kuuluvien muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien toimipaikkojen henkilöstö voisi käyttää vastaavaa oikeutta osallistumiseen kuin Alankomaissa työskentelevä henkilöstö.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

2 Fuusiodirektiivin johdanto-osan 13 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jos työntekijöillä on henkilöstön osallistumista koskevia oikeuksia jossakin sulautumiseen osallistuvista yhtiöistä tässä direktiivissä tarkoitetuissa olosuhteissa ja jos sen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä, jossa rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavan yhtiön sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee, ei säädetä samanlaajuisesta henkilöstöedustuksesta kuin on ollut käytössä asianomaisissa sulautumiseen osallistuvissa yhtiöissä – mukaan lukien ne hallituksen tai muun hallintoelimen komiteat, joilla on päätöksentekovaltaa – tai jos kansallisessa lainsäädännössä ei säädetä rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavaan yhtiöön kuuluvien työntekijöiden oikeudesta käyttää vastaavia oikeuksia, henkilöstön osallistumista koskevat säännöt on määritettävä uudelleen rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavassa yhtiössä. Näiden sääntöjen lähtökohtana on oltava [e]urooppayhtiön (SE) säännöistä 8 päivänä lokakuuta 2001 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2157/2001 [(EYVL 294, s. 1)] ja [e]urooppayhtiön sääntöjen täydentämisestä henkilöstöedustuksen osalta 8 päivänä lokakuuta 2001 annetussa neuvoston direktiivissä 2001/86/EY [(EYVL L 294, s. 22)] säädetyt periaatteet ja menettelyt, kuitenkin välttämättöminä pidettävin muutoksin, koska rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavaan yhtiöön sovelletaan sen jäsenvaltion kansallista lainsäädäntöä, jossa yhtiön sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee. Jäsenvaltiot voivat direktiivin 2001/86/EY 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti varmistaa, että tämän direktiivin 16 artiklan mukaiset neuvottelut aloitetaan viipymättä, jotta sulautuminen ei viivästy tarpeettomasti.”

3 Fuusiodirektiivin 16 artiklassa, jonka otsikkona on ”Henkilöstön osallistuminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavaan yhtiöön sovelletaan siinä jäsenvaltiossa mahdollisesti voimassa olevia henkilöstön osallistumista koskevia sääntöjä, jossa yhtiön sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

2. Siinä jäsenvaltiossa, jossa rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavan yhtiön sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee, mahdollisesti voimassa olevia henkilöstön osallistumista koskevia sääntöjä ei kuitenkaan sovelleta, jos vähintään yhden sulautumiseen osallistuvan yhtiön työntekijöiden keskimääräinen lukumäärä on 6 artiklassa tarkoitetun sulautumissuunnitelman julkaisemista edeltävän kuuden kuukauden ajanjakson aikana ollut enemmän kuin 500 ja se toimii direktiivin 2001/86/EY 2 artiklan k alakohdassa tarkoitettua henkilöstön osallistumista koskevan järjestelmän mukaisesti tai jos rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavaan yhtiöön sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä ei säädetä

a) vähintään samanlaajuisesta henkilöstön osallistumisesta kuin asianomaisissa sulautumiseen osallistuvissa yhtiöissä mitattuna henkilöstön edustajien osuutena hallituksen tai muun hallintoelimen tai niiden komiteoiden jäsenistä taikka sellaisen johtoryhmän jäsenistä, jonka toimivaltaan kuuluvat yhtiön tulosyksiköt, kun edellä mainittuihin elimiin sovelletaan henkilöstön osallistumista; tai

b) rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavaan yhtiöön kuuluvien ja muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien toimipaikkojen henkilöstön oikeudesta käyttää vastaavaa henkilöstön oikeutta osallistumiseen kuin on henkilöstöllä, joka työskentelee siinä jäsenvaltiossa, jossa rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavan yhtiön sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa jäsenvaltioiden on säädettävä henkilöstön osallistumisesta rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavassa yhtiössä sekä henkilöstön osallistumisesta siihen liittyvien oikeuksien määrittelyyn soveltuvin osin ja jollei jäljempänä 4–7 kohdasta muuta johdu, asetuksen N:o 2157/2001 12 artiklan 2, 3 ja 4 kohtaan sekä direktiivin 2001/86/EY seuraaviin säännöksiin sisältyvien periaatteiden ja menettelyjen mukaisesti:

– –

h) liitteessä olevan 3 osan b alakohta.

– –

5. Edellä 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen henkilöstön osallistumisoikeuksien laajentaminen rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavan yhtiön muissa jäsenvaltioissa työskentelevään henkilöstöön ei velvoita tällaisen päätöksen tekeviä jäsenvaltioita ottamaan kyseistä henkilöstöä huomioon laskettaessa henkilöstön osallistumisoikeudet antavia työvoiman vähimmäismääriä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.”

4 Fuusiodirektiivin 19 artiklan mukaan kyseisen direktiivin voimaantulon määräaika on päättynyt 15.12.2007.

Alankomaiden oikeus

5 Alankomaiden siviililain 333k §:ssä, jolla lain 2 kirjaa muutettiin ja fuusiodirektiivin 16 artikla saatettiin osaksi kansallista oikeutta, säädetään seuraavaa:

”1. Tässä pykälässä henkilöstön osallistumista koskevilla säännöksillä tarkoitetaan työntekijöiden roolista eurooppayhtiössä annetun lain 1:1 §:n 1 momentissa tarkoitetun kaltaisia henkilöstön osallistumista koskevia säännöksiä.

2. Jos

a) vähintään yhdessä sulautuvassa yhtiössä on ollut keskimäärin enemmän kuin 500 työntekijää 314 §:ssä tarkoitetun fuusiosuunnitelman jättämistä edeltävän kuuden kuukauden kuluessa ja siihen sovelletaan henkilöstön osallistumista koskevia säännöksiä tai

b) henkilöstön osallistumista koskevia säännöksiä sovelletaan yhteen sulautuvista yhtiöistä ja vastaanottava yhtiö ei noudata 157, 158–164 tai 158–161 ja 164 tai 267, 268–274 tai 268–271 ja 274 §:ää,

sovelletaan analogisesti – – asetuksen – – N:o 2157/2001 12 artiklan 2–4 kohtaa, työntekijöiden roolista eurooppalaisissa oikeushenkilöissä annetun lain 1:4–1:12 §:ää, 1:14 §:n 1 ja 2 momenttia, 3 momentin a kohtaa ja 4 momenttia, 1:16 §:ää, 1:17 §:ää, 1:18 §:n 1 momentin a, h, i ja j kohtaa, 3 ja 6 momenttia, 1:20 §:ää, 1:21 §:n 2 momentin a kohtaa, jossa tarkoitettu prosenttiosuus 25 korvataan 33 ⅓:lla; 4 ja 5 momenttia, 1:26 §:n 3 momenttia ja 1:31 §:n 2 momenttia sekä siviililain 7 kirjan 670 §:n 4 ja 11 momenttia ja 670a §:n 1 momenttia.”

6 Alankomaiden oikeuden mukaan lakiin perustuva osallistumisoikeus on olemassa rakennejärjestelmän alaisissa yhtiöissä eli osakeyhtiöissä ja rajavastuuyhtiöissä, jotka täyttävät seuraavat kriteerit (ks. siviililain 2:153/263 §:n 2 momentti):

a) taseen ja sen liitteiden mukaan yhtiön oma pääoma ja varaukset ovat yhteensä vähintään 16 miljoonaa euroa

b) yhtiö tai siihen riippuvuussuhteessa oleva yhtiö on perustanut laissa edellytetyn yrityskomitean ja

c) yhtiöllä ja siihen riippuvuussuhteessa olevilla yhtiöillä on yhteensä keskimäärin vähintään sata työntekijää.

7 Rakennejärjestelmä edellyttää, että on perustettava hallintoneuvosto, jolla on keskeistä toimivaltaa. Siviililain 2:158 §:n 5 momentissa ja 2:268 §:n 5 momentissa rakennejärjestelmän alaisen osakeyhtiön tai rajavastuuyhtiön yrityskomitealle annetaan oikeus ehdottaa kaikkia hallintoneuvoston jäseniä. Hallintoneuvoston jäsenet nimittää yhtiökokous. Eräät yhtiöt on tietyillä edellytyksillä vapautettu rakennejärjestelmän soveltamisesta. Näitä ovat erityisesti kansainväliset holdingyhtiöt. Rakennejärjestelmää voidaan soveltaa myös vapaaehtoisesti.

Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely

8 Koska komissiolla oli epäilyksiä siitä, onko Alankomaiden säännöstö fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukainen, se lähetti Alankomaiden kuningaskunnalle 3.11.2009 virallisen huomautuksen. Alankomaiden kuningaskunta vastasi 18.3.2010 päivätyllä kirjeellä ja toi esiin, että 16 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa oli annettu vaihtoehto ja että jäsenvaltiot saattoivat näin ollen valita kahden siinä tarjotun mahdollisuuden välillä, kun ne päättivät soveltaa kansallista lainsäädäntöään henkilöstön osallistumisoikeuksien alalla. Komissio ei ollut tyytyväinen saamaansa vastaukseen, joten se osoitti 25.11.2010 Alankomaiden kuningaskunnalle perustellun lausunnon, johon kyseinen jäsenvaltio vastasi 27.1.2011 päivätyllä kirjeellä.

Kanne

Asianosaisten lausumat

9 Komissio väittää, että fuusiodirektiivin 16 artiklan 1 kohtaan sisältyy yleinen sääntö henkilöstön osallistumisesta, kun kyse on rajatylittävistä sulautumisista, ja kyseisen säännön mukaan sovelletaan sen jäsenvaltion säännöksiä, jossa yhtiöllä todetaan olevan sääntömääräinen kotipaikka.

10 Komission mukaan fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdassa luetellut poikkeukset tästä yleisestä säännöstä voidaan tiivistää seuraavasti:

— ainakin yhdessä sulautumiseen osallistuvista yhtiöistä on enemmän kuin 500 työntekijää, ja se toimii henkilöstön osallistumista koskevan järjestelmän mukaisesti (16 artiklan 2 kohdan johdantokappaleen alkuosa) tai

— rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavaan yhtiöön sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädetään sen laajuisesta henkilöstön osallistumisesta, joka on suppeampi kuin asianomaisissa sulautumiseen osallistuvissa yhtiöissä (16 artiklan 2 kohdan a alakohta); tai

— sulautumisen tuloksena muodostettavaan yhtiöön sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä ei säädetä yhtiöön kuuluvien ja muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien toimipaikkojen henkilöstön oikeudesta käyttää vastaavaa henkilöstön oikeutta osallistumiseen kuin on henkilöstöllä, joka työskentelee siinä jäsenvaltiossa, jossa rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavan yhtiön sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee (16 artiklan 2 kohdan b alakohta).

11 Komissio vetoaa siihen, että fuusiodirektiivillä ei anneta jäsenvaltioille mahdollisuutta valita fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen tilanteiden välillä henkilöstön osallistumisoikeutta koskevan kansallisen oikeuden soveltamisessa. Mainittu toimielin moittii siis Alankomaiden kuningaskuntaa siitä, että se on ottanut huomioon vain kyseisen 16 artiklan 2 kohdan a alakohdan säännökset ja ettei se ole laajentanut osallistumisoikeuksia, jotka Alankomaissa työskentelevällä henkilöstöllä on, koskemaan myös muissa jäsenvaltioissa työskentelevää henkilöstöä, jota sulautuminen koskee, kuten mainitussa 16 artiklan 2 kohdan b alakohdassa edellytetään.

12 Komission mukaan Alankomaiden säännöstö on fuusiodirektiivin 16 artiklan 3 kohdassa selvästi tarkoitetun tavoitteen, joka on antaa vastaavat osallistumisoikeudet sulautumisen tuloksena muodostettavan yhtiön koko henkilöstölle riippumatta siitä, missä jäsenvaltiossa se työskentelee, vastainen eikä kyseiselle säännöstölle ole mitään perustetta mainitun direktiivin 16 artiklan sanamuodossa.

13 Komissio väittää, että fuusiodirektiivin johdanto-osan 13 perustelukappale vahvistaa sen analyysin, sillä siinä ilmoitetaan ne tapaukset, joissa henkilöstön osallistumisoikeutta koskevaa kansallista oikeutta ei sovelleta sulautumisen tuloksena muodostettavaan yhtiöön ja joissa on näin ollen sovellettava muita sääntöjä eli fuusiodirektiivin 16 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja sääntöjä (jäljempänä eurooppayhtiötä koskevat säännöt). Kyseisissä säännöissä otetaan huomioon asetus N:o 2157/2001 ja direktiivi 2001/86.

14 Komissio väittää, että fuusiodirektiivin 16 artiklan 5 kohdassa ei anneta jäsenvaltioille mahdollisuutta olla ulottamatta henkilöstön osallistumisoikeutta koskevaa kansallista oikeuttaan muissa jäsenvaltioissa työskentelevään henkilöstöön, jota sulautuminen koskee.

15 Komissio korostaa, että ihannetilanteessa olisi sovellettava sen jäsenvaltion kansallista oikeutta, johon vasta perustettu uusi yhtiö on sijoittautunut, mutta että näin on vain silloin, kun siinä säädetään vähintään samanlaajuisesta osallistumisesta, joka kyseisissä yhtiöissä oli jo käytäntönä ennen sulautumista, kun sen mukaan ulkomaisten toimipaikkojen henkilöstön osallistumiseen sovelletaan vastaavaa järjestelmää.

16 Komissio katsoo, että direktiivissä 2001/86 säädetystä ennen ja jälkeen -periaatteesta seuraa, että henkilöstön osallistumisoikeutta koskevassa kansallisessa lainsäädännössä on aina taattava koko henkilöstölle, jota sulautuminen koskee, ainakin laajin osallistumisoikeus, joka kyseisellä henkilöstöllä on ollut ennen sulautumista. Koska Alankomaiden kuningaskunnassa ei säädetä kyseisestä takuusta, se ei ole noudattanut velvollisuuksiaan.

17 Komissio myöntää, että – samoin kuin Alankomaiden kuningaskunta väittää ja samoin kuin direktiivistä 2001/86 seuraa – fuusiodirektiivistä voisi seurata osallistumisoikeuksien rajoitus ja siis niiden osittainen menetys, mutta vain siinä tapauksessa, että direktiivin 2001/86 3 artiklassa säädetty erityinen neuvotteluryhmä ei valitsisi toissijaisten säännösten soveltamista.

18 Komissio hylkää väitteet, joiden mukaan sen tulkinta fuusiodirektiivistä tekisi rajatylittävistä sulautumisista kalliimpia pienille yhtiöille. Se tuo esiin, että kyseisellä direktiivillä on huomattavasti yksinkertaistettu rajatylittäviä sulautumisia ja alennettu niiden korkeita kustannuksia. Se huomauttaa, ettei mainitussa direktiivissä millään tavalla säädetä pieniin yrityksiin sovellettavasta henkilöstön osallistumista koskevasta kevyemmästä järjestelmästä.

19 Alankomaiden kuningaskunta väittää, ettei se ole jättänyt noudattamatta velvollisuuksiaan, kun se ei ole antanut lainsäädännössään fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja säännöksiä.

20 Kyseisen jäsenvaltion mukaan mainitunlaisia säännöksiä ei ollut tarpeen antaa sen kansallisessa oikeudessa. Koska Alankomaiden kuningaskunta on säätänyt eurooppayhtiötä koskevien sääntöjen soveltamisesta fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan johdantokappaleessa tarkoitetussa tilanteessa silloin, kun yhdellä sulautuvista yhtiöistä on enemmän kuin 500 työntekijää, sekä kyseisen direktiivin 16 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetussa tilanteessa, se on pannut mainitun direktiivin 16 artiklan 2 kohdan oikein täytäntöön.

21 Se väittää, että fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa on kyse kahdesta mahdollisuudesta, joiden välillä jäsenvaltiot voivat valita taatakseen yhtiöille, joilla on enintään 500 työntekijää, sen, että henkilöstön osallistumiseen sovelletaan kansallista oikeutta eurooppayhtiötä koskevien sääntöjen sijaan.

22 Kyseinen tulkinta perustuu Alankomaiden kuningaskunnan mukaan fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan sanamuotoon.

23 Alankomaiden kuningaskunnan mielestä kansallista oikeutta ei mainitun säännöksen mukaan sovelleta pieniin yhtiöihin eli yhtiöihin, joilla on enintään 500 työntekijää, jos kansallisessa oikeudessa ei säädetä mainitun säännöksen a tai b alakohdassa mainitusta tilanteesta. Alankomaiden kuningaskunta korostaa, että kyseisessä säännöksessä ja fuusiodirektiivin johdanto-osan 13 perustelukappaleessa on käytetty sanaa ”tai”eikä sanaa ”ja”. Fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu tilanne on Alankomaiden kuningaskunnan mukaan kuitenkin aina taattu Alankomaiden järjestelmässä silloin, kun Alankomaiden oikeuden mukaan perustettu rakennejärjestelmän alainen yhtiö on mukana sulautumisessa ja kun sulautumisen tuloksena syntyvällä yhtiöllä on kotipaikka Alankomaissa.

24 Alankomaiden kuningaskunnan mukaan – ja toisin kuin komissio väittää – fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ei aseteta jäsenvaltioille velvollisuutta taata, että osallistumista koskevat säännöt ulotetaan koskemaan muissa jäsenvaltioissa työskentelevää henkilöstöä. Alankomaiden kuningaskunnan mukaan kyseisen direktiivin 16 artiklan 5 kohdan sanamuoto, jossa viitataan jäsenvaltioiden tekemään ”päätökseen”, tukee tätä tulkintaa.

25 Myös fuusiodirektiivin tavoitteet ja vaikutukset tukevat Alankomaiden kuningaskunnan mukaan kyseistä tulkintaa. Komission tulkinta olisi sitä vastoin ennen ja jälkeen -periaatteen ja kyseisen direktiivin 16 artiklan 2 kohdassa olevan suurten ja pienten yhtiöiden välillä tehdyn erottelun tarkoituksen vastainen.

26 Direktiiviin 2001/86 sisältyvästä ennen ja jälkeen -periaatteesta Alankomaiden kuningaskunta tuo esiin fuusiodirektiivin johdanto-osan 13 perustelukappaleeseen viitaten, että se on myös yksi kyseisen direktiivin perusperiaate ja eräs tavoite. Mainittu periaate ei kuitenkaan merkitse osallistumisoikeuksien laajentamista vaan ainoastaan niiden säilyttämistä ennallaan.

27 Suurten ja pienten yhtiöiden välisestä erottelusta Alankomaiden kuningaskunta tuo esiin, että fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan johdantokappaleen mukaan suuriin yhtiöihin, joilla on enintään 500 työntekijää, sovelletaan eurooppayhtiötä koskevia sääntöjä, kun taas vain pieniin yhtiöihin, joilla on enintään 500 työntekijää, sovelletaan kyseisen direktiivin 16 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdan mukaan lähtökohtaisesti kansallista oikeutta.

28 Alankomaiden kuningaskunnan mukaan kyseisen erottelun syynä on se, että fuusiodirektiivin, kuten unionin lainsäädännön yleensäkin, tarkoituksena on, että pieniin yhtiöihin sovelletaan kevyempää järjestelmää kuin suuriin yhtiöihin. Alankomaiden kuningaskunnan mukaan tästä seuraa, että kyseisen direktiivin 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kansallisen oikeuden soveltamisen on merkittävä myös kevyempää järjestelmää kuin eurooppayhtiötä koskevissa säännöissä määrätään. Komission tapa lukea kyseisen säännöksen b alakohtaa johtaa kuitenkin täysin päinvastaiseen vaikutukseen, koska kansallisen oikeuden mukaisen osallistumisjärjestelmän vaatimukset ovat ankarammat kuin eurooppayhtiötä koskevien sääntöjen perusteella sovellettavat vaatimukset.

29 Tässä yhteydessä Alankomaiden kuningaskunta korostaa, että direktiivin 2001/86 7 artiklan ja 3 artiklan 6 kohdan säännöksistä sekä fuusiodirektiivin 16 artiklan 3 kohdasta yhdessä ilmenee, että eurooppayhtiötä koskevien sääntöjen soveltaminen voi tosiasiassa johtaa osallistumisoikeuksien rajoittamiseen ja siis niiden menettämiseen. Näin ollen komissio ei voi väittää, että siinä tapauksessa, että sovelletaan kansallista oikeutta, osallistumisoikeuksia ei voitaisi menettää, mikä merkitsisi sitä, ettei pieniä yhtiöitä varten tosiasiallisesti olisi olemassa kevyempää järjestelmää.

30 Koska fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu suurten ja pienten yhtiöiden välinen erottelu sallii sen, että kansallisen oikeuden soveltaminen voi johtaa myös henkilöstön osallistumista koskevien oikeuksien menettämiseen, Alankomaiden kuningaskunnan mukaan velvollisuutta laajentaa osallistumista koskevia oikeuksia koko henkilöstöön ei siis ole olemassa, mikä vahvistaa sen tulkinnan, että kyseisen 16 artiklan 2 kohdan a ja b alakohtaan sisältyy vaihtoehto.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

31 Alankomaiden kuningaskunta ei kiistä sitä, että sen kansallisessa oikeudessa on säädetty kahdesta fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdassa säädetystä kolmesta poikkeuksesta, eikä sitä, ettei se ole sisällyttänyt lainsäädäntöönsä kyseisen säännöksen b alakohdassa tarkoitettua kolmatta poikkeusta. On siis selvää, ettei Alankomaiden lainsäädännössä säädetä rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavaan yhtiöön kuuluvien ja muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien toimipaikkojen henkilöstön oikeudesta käyttää vastaavaa henkilöstön oikeutta osallistumiseen kuin on henkilöstöllä, joka työskentelee Alankomaissa. Kyseinen jäsenvaltio katsoo kuitenkin, ettei mainitun säännöksen puuttuminen estä soveltamasta henkilöstön osallistumisoikeutta koskevaa Alankomaiden oikeutta.

32 Alankomaiden kuningaskunnan mukaan sanan ”tai”käyttämisestä nimittäin ilmenee, että jos henkilöstön osallistumisoikeutta koskevassa kansallisessa oikeudessa säädetään toisesta näistä tapauksista, kuten Alankomaiden oikeudessa, kyseistä oikeutta sovelletaan. Toisin sanoen kyseisen jäsenvaltion mukaan kansallisen oikeuden soveltamiseksi riittää, että kansallisessa oikeudessa on säädetty fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetystä tapauksesta ”tai” kyseisen säännöksen b alakohdassa säädetystä tapauksesta.

33 Komission mukaan sanaa ”tai” on sitä vastoin fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan yhteydessä tulkittava niin, että jos kansallisessa oikeudessa ei säädetä toisesta kyseisistä kahdesta tapauksesta, sitä ei voida soveltaa.

34 On todettava, että fuusiodirektiivin 16 artiklan 3 kohdan sanamuoto tukee komission tulkintaa. Kyseisessä säädöksessä säädetään nimittäin, että ”edellä 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa” on sovellettava siinä täsmennettyjä erityissääntöjä eli eurooppayhtiötä koskevia sääntöjä. Koska kaikki

16 artiklan 2 kohdassa mainitut tapaukset sisältyvät sen 3 kohtaan, siitä seuraa, että jos sitä luetaan sanatarkasti, sitä sovelletaan niihin kaikkiin ja näin ollen jokaiseen siinä mainittuun tapaukseen on sovellettava eurooppayhtiötä koskevia sääntöjä kansallisen lainsäädännön sijaan.

35 Fuusiodirektiivin tavoite, sellaisena kuin se ilmenee sen valmistelutöistä ja sen johdannosta, tukee tätä tulkintaa.

36 Valmistelutöistä on mainittava 16.3.2005 annettu työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan lausunto, johon sisältyy eräitä muutosehdotuksia. Kyseinen valiokunta on nimittäin yhtäältä väittänyt lausunnossaan, ettei Euroopan parlamentin ja neuvoston 18.11.2003 esittämä ehdotus direktiiviksi pääomayhtiöiden rajatylittävästä sulautumisesta (KOM(2003) 703 lopullinen) vastannut riittävästi tilanteeseen, jossa kansallinen lainsäädäntö, jota sovelletaan sulautumisen johdosta syntyneeseen yhtiöön, tarjoaa eriasteisen tai -laajuisen osallistumisoikeuden kuin osallistumisoikeus, joka henkilöstöllä on ainakin yhdessä sulautumiseen osallistuvista yhtiöistä.

37 Toisaalta kyseinen työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta on korostanut, että oli huolehdittava myös jossakin jäsenvaltiossa sulautuvan yrityksen sellaisen henkilöstön osallistumisoikeuksien suojasta, josta sulautumisen johdosta tulee jossakin toisessa jäsenvaltiossa rekisteröitävän uuden yhtiön henkilöstöä, silloin, kun kyseisen toisen valtion lainsäädännössä ei säädetä työntekijöiden osallistumisesta sen alueen ulkopuolella, jossa sillä on toimivalta. Kyseisen valiokunnan muutosehdotusten tarkoituksena oli siis kattaa mainitut kaksi ongelmaa kumulatiivisesti, ei vaihtoehtoisesti. Mainitut muutokset on sisällytetty fuusiodirektiivin lopulliseen tekstiin juuri kyseisen direktiivin 16 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdalla.

38 Fuusiodirektiivin johdanto-osa heijastaa myös kyseisiä kahta ongelmaa sen 13 perustelukappaleessa, jossa viitataan kansalliseen lainsäädäntöön, jossa ei säädetä niiden työntekijöiden, joita sulautuminen koskee, samanlaajuisesta henkilöstöedustuksesta tai oikeudesta käyttää vastaavia oikeuksia.

39 Fuusiodirektiivin 16 artiklan 3 kohdasta, luettuna mainitun johdanto-osan 13 perustelukappaleen valossa, ilmenee, että mainitussa tilanteessa sovellettavan erityissäännöstön pohjaksi on otettava asetuksessa N:o 2157/2001 ja direktiivissä 2001/86 säädetyt periaatteet ja yksityiskohtaiset säännöt.

40 Tältä osin komissio siteeraa aiheellisesti direktiivin 2001/86 johdanto-osan 18 perustelukappaletta, jonka mukaan kyseisen direktiivin perusperiaatteena ja nimenomaisena tavoitteena on varmistaa työntekijöiden saavuttamat oikeudet osallistua yrityksen päätöksentekoon. Kyseisessä perustelukappaleessa todetaan myös, että ”ennen [eurooppayhtiöiden] perustamista voimassa olleiden työntekijöiden oikeuksien olisi muodostettava lähtökohta työntekijöiden osallistumisoikeuksille [eurooppayhtiössä] (ennen ja jälkeen -periaate)”.

41 Direktiivistä 2001/86 ilmenee, että ne takeet saavutettujen oikeuksien säilymisestä, jotka unionin lainsäätäjä on halunnut antaa, eivät merkitse yksinomaan sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden henkilöstön saavutettujen oikeuksien säilyttämistä, vaan myös kyseisten oikeuksien laajentamista kaikkiin asianomaisiin työntekijöihin.

42 Direktiivin 2001/86 liitteen osassa 3 oleva b alakohta kuvaa muun muassa tätä näkemystä. Kyseinen säännös koskee eurooppayhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenten nimeämistä. Siinä säädetään, että kyseisen yhtiön tytäryhtiöiden ja toimipaikkojen henkilöstöllä ja/tai niitä edustavalla elimellä on oikeus valita tai nimetä [eurooppayhtiön] hallitukseen tai hallintoneuvostoon se määrä taikka suositella tai vastustaa sitä määrää jäseniä, joka vastaa suurinta osallistuvissa yhtiöissä ennen [eurooppayhtiön] rekisteröintiä sovellettua henkilöstöosallistumisen osuutta. Kyseisessä säännöksessä säädetään siis yhdenmukaistamisesta sen järjestelmän mukaan, jossa kyseessä olevista yhtiöistä käytössä olevista järjestelmistä henkilöstöllä on laajin suoja.

43 Kun otetaan huomioon unionin lainsäätäjän halu suojata henkilöstön oikeutta osallistua sekä eurooppayhtiötä koskevien sääntöjen säätelemissä tilanteissa että kansallisen oikeuden mukaan määräytyvissä tilanteissa, on katsottava, että myös viimeksi mainituissa säännöissä sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden henkilöstön osallistumista ei ole fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan ainoastaan säilytettävä ennallaan, vaan oikeudet, joita henkilöstöllä on siinä jäsenvaltiossa, jossa sulautumisen tuloksena muodostuneen yhtiön sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee, on kyseisen direktiivin 16 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan ulotettava koskemaan myös muita työntekijöitä, joita sulautuminen koskee ja jotka työskentelevät muissa jäsenvaltioissa.

44 Fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 ja 3 kohdan sanamuodosta ja tavoitteista seuraa siis, että siinä jäsenvaltiossa, jossa sulautumisen tuloksena muodostuneella yhtiöllä on sääntömääräinen kotipaikka, mahdollisesti voimassa olevia henkilöstön oikeutta osallistua koskevia sääntöjä ei sovelleta, jos kyseiseen yhtiöön sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä ei säädetä kumulatiivisesti sekä kyseisen 2 kohdan a alakohdassa että b alakohdassa tarkoitetuista tapauksista.

45 Fuusiodirektiivin 16 artiklan 5 kohtaan tai suurten ja pienten yritysten väitetysti erilaiseen kohteluun perustuvat Alankomaiden kuningaskunnan väitteet eivät voi saattaa tätä tulkintaa kyseenalaiseksi.

46 Fuusiodirektiivin 16 artiklan 5 kohdassa tosin käytetään sanaa ”päätös”, mutta kyseinen sana ei millään muotoa tarkoita jäsenvaltioilla olevaa mahdollisuutta valita kyseisen 16 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen tapausten välillä. Kyseinen ilmaisu koskee tilannetta, jossa jäsenvaltio on säätänyt mainitun direktiivin 16 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen työntekijöiden oikeuksien laajentamisesta. Sen määrittämiseksi, onko fuusiodirektiivin 16 artiklan 5 kohdassa säädetty kynnysarvo ylitetty, on otettava huomioon vain kyseisessä jäsenvaltiossa työskentelevät työntekijät. Muissa jäsenvaltioissa työskenteleviä työntekijöitä ei ole tarpeen ottaa huomioon. Kuten tämän tuomion 36 kohdassa mainitusta lausunnosta ilmenee, unionin lainsäätäjän tavoite oli varmistaa tasapaino jossakin toisessa jäsenvaltiossa työskentelevien työntekijöiden oikeuksien suojan ja henkilöstömäärää koskeviin kynnysarvoihin liittyvien, kansallisten säännösten vaatimusten välillä.

47 Väitetystä erosta pienten ja suurten yritysten välillä komissio toteaa aiheellisesti, että fuusiodirektiivissä ja etenkään sen 16 artiklassa ei lainkaan säädetä siitä, että pieniin yrityksiin sovellettaisiin osallistumista koskevaa kevyempää järjestelmää, jonka mukaan muissa jäsenvaltioissa kuin siinä, jossa sulautumisen tuloksena muodostuvan yhtiön kotipaikka on, työskentelevältä henkilöstöltä voitaisiin pysyvästi viedä heidän oikeutensa osallistua kyseisen yhtiön sisällä.

48 Tästä seuraa, ettei Alankomaiden kuningaskunnan väitteitä sulautumisten, joissa on mukana suuria yrityksiä, yhteydessä tapahtuvasta mahdollisesta eräiden osallistumisoikeuksien menettämisestä, joka olisi sitä suuremmalla syyllä hyväksyttävä pienten yritysten sulautuessa ja joka merkitsisi sitä, ettei velvollisuutta laajentaa Alankomaissa säädetyt osallistumisoikeudet koskemaan henkilöstöä muissa jäsenvaltioissa olisi, voida hyväksyä.

49 Komission nostama kanne on siten hyväksyttävä.

50 Näin ollen on todettava, että Alankomaiden kuningaskunta ei ole noudattanut fuusiodirektiivin 16 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kaikkia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka ovat tarpeen, jotta rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavaan yhtiöön, jonka sääntömääräinen kotipaikka on Alankomaissa, kuuluvien muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien toimipaikkojen henkilöstö voisi käyttää vastaavaa oikeutta osallistumiseen kuin Alankomaissa työskentelevä henkilöstö.

Oikeudenkäyntikulut

51 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut, että Alankomaiden kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut, ja koska tämä on hävinnyt asian, Alankomaiden kuningaskunta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Alankomaiden kuningaskunta ei ole noudattanut pääomayhtiöiden rajatylittävistä sulautumisista 26.10.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/56/EY 16 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kaikkia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka ovat tarpeen, jotta rajatylittävän sulautumisen tuloksena muodostettavaan yhtiöön, jonka sääntömääräinen kotipaikka on Alankomaissa, kuuluvien muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien toimipaikkojen henkilöstö voisi käyttää vastaavaa oikeutta osallistumiseen kuin Alankomaissa työskentelevä henkilöstö.

2) Alankomaiden kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset